

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра менеджменту і маркетингу

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 3 від 9 грудня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Управління соціально-економічним розвитком регіону
Освітня програма	
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	
Галузь знань	
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	3,4/6,8
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 14 год. Семінарські заняття – 16 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Управління соціально-економічним розвитком регіону - навчальний курс, метою якого є засвоєння знань щодо теоретичних основ та компетенцій регіонального управління соціально-економічним розвитком, як особливого виду управління. На основі сучасного категоріального та понятійного апаратів та узагальненого підходу до існуючих способів оцінки представлені підходи до особливостей регіонального управління соціально-економічними показниками з врахуванням державної регіональної політики участі органів державної влади, місцевого самоврядування, регіонального бюджетного процесу. Розкрито зміст регіону як суб'єкта конкурентної боротьби в умовах глобалізації, досліджено зміст інституційного забезпечення управління соціально-економічним розвитком, основні шляхи аналізу соціально-економічних регіональних процесів та управлінського впливу щодо їх покращення. Представлені нові підходи, принципи та категорії щодо застосування інструментів управління регіональним розвитком.

Метою викладання навчальної дисципліни «Управління соціально-економічним розвитком регіону» є формування у студентів відповідних компетенцій системних знань і розуміння теоретичних і практичних основ управління соціально-економічним розвитком регіону.

Основними цілями вивчення дисципліни є теоретична й практична підготовка студентів щодо вивчення шляхів та способів застосування інструментів управління регіональним розвитком, класифікація, механізм взаємодії та принципи застосування інструментів управління регіональним розвитком, організаційно-планувальні інструменти управління регіональним розвитком, інфраструктурні та ресурсні інструменти управління регіональним розвитком.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості та сучасні концепції управління соціально-економічним розвитком регіону як елемента ефективного управлінського впливу.

У процесі вивчення дисципліни передбачається набуття студентами глибоких теоретичних знань з питань аналізу соціально-економічного розвитку регіональних утворень, формування і оцінки фінансового потенціалу та конкурентоспроможності регіону.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Основи аналізу соціально-економічного розвитку регіону.

2. Ефективне управління соціально-економічним розвитком регіональних утворень.

Студенти повинні:

знати:

визначення та еволюцію поняття «регіон»;

основні принципи та підходи щодо регіонального управління;

визначення регіону як суб'єкту конкурентної боротьби;

теоретичні основи управління регіональним розвитком;

економічний зміст визначення чинників забезпечення конкурентоспроможності території;

вміти:

аналізувати динаміку зміни соціально-економічних показників;

визначати особливості регіональних утворень;

прогнозувати зміну соціально-економічних показників;

приймати участь в розробці та імплементації регіональних стратегій на різних рівнях регіональних утворень.

Компетентності

Здатність розв'язувати складі спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Здатність до формування, оптимізації кадрової стратегії та організації роботи персоналу з врахуванням сучасних методів організації праці, організаційної культури.

Здатність до визначення та запровадження системи адміністрування в організації з врахуванням сучасних технологій менеджменту і соціальної відповідальності за результатами прийняття управлінських рішень, та врахування особливостей державного управління та місцевого самоврядування.

Програмні результати навчання

Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною

мовами.

Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Демонструвати навички використання новітніх методів до розробки кадрової стратегії організації на основі соціальної відповідальності.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Визначення «регіон» в сучасній економічній науці	Визначення «регіон» - основний теоретичний зміст, регіон як повноправний суб'єкт господарської діяльності	Тести, питання
2.	Регіон як суб'єкт конкурентно і боротьби в умовах глобалізації.	Визначення та поняття глобалізаційних процесів, визначення конкурентоспроможності територій, способи регіонального управління	Тести, питання
3	Конкурентні переваги і їх роль у забезпеченні комплексно о розвитку регіону.	Формування та активізація конкурентних переваг регіону, моделювання конкурентних переваг, особливості формування кластерної політики	Тести, питання
4	Системний підхід до формування стратегій регіонального о розвитку.	Визначення регіонального простору, цілі регіонального просторового планування, зміст каркасу територій, регіональні підсистеми.	Тести, питання
5	Шляхи формування полюсів економічного зростання.	Зміст локального розвитку, формування полюсів зростання, полюси економічного зростання в Україні..	Тести, питання
6	Місце формальних і неформальних інституцій в управлінні соціально-	Парадигма регіонального розвитку, регіональна політика, пріоритетність регіонального розвитку, зміст стратегії регіонального розвитку.	Тести, питання

	економічний розвитком регіону.		
7	Прогнозування та планування регіонального розвитку.	Зміст прогнозування регіонального розвитку, інструменти прогнозування регіонального розвитку, прогнозні та планові документи регіонального розвитку.	Тести, питання
8	Інструменти управління регіональним розвитком.	Регіональний цикл створення доданої вартості, класифікація суб'єктів регіонального розвитку, групи та види інструментів управління регіональним розвитком, цикл застосування інструментів управління регіональним розвитком, функції менеджменту регіональним розвитком,	Тести, питання
9	Організаційно-планувальні інструменти управління регіональним розвитком.	Основні характеристики та інструментів управління регіональним розвитком, управління ресурсними інструментами,	Тести, питання
10	Формування базису та оцінка конкурентоспроможності територій.	Мета, принципи, розроблення та реалізації програми підвищення конкурентоспроможності територій, дослідження конкурентоспроможності територій.	

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Семінарське заняття	50
Самостійна робота	20
Індивідуальне завдання	30
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Вили навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Семінарські з-тя			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4		30
Самостійна р-та														20				20
Індивідуальні завдання									15							15		30
Всього за тиж-нь			2	2	2	2	2	2	26	2	2	2	2	36	2	35	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> Ткач О.В., Беленький Ю.С., Мікула Н.А. Конкуренентоспроможність прикордонних територій, економічні механізми забезпечення // Колективна монографія. Відп. ред. д.е.н., проф. Беленький Ю.С. – Львів, 2009. – 365 с. Ткач О.В. Регіональні просторово-економічні системи: глобальні тенденції та циклічні взаємовпливи // Монографія. Львів: ІРД НАН України, 2010. – 458с. Ткач О.В. Регіональні просторово-економічні системи: сучасний стан та перспективи розвитку // Монографія. Львів: ІРД НАН України, 2012. – 462с. О. Tkach The oriental-economical systems: global and regional aspects, influences and development// Monograph \ Oleg V. Tkach. – First edition.- Ivano-Frankivsk : HSEE “The V. Stephanyk Precarpathian National University” , 2013, - 266 p. С. Марковський, Н. Мікула, А. Ткачук, В. Толкованов Конкуренентоспроможність територій – К : Легальний статус, 2011. – 252 с. Концептуальні засади формування і оцінки фінансового потенціалу регіону: / Козоріз М. А. ; НАН України Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2011 . -99 с. О. Tkach / The theoretic-methodological bases of the development of the regions within the global economic system Innovation Process Management in Ukraine: problems commercialization of scientific and technical developments: Monograph / Yurii Vovk, Oleh Karyu, Ihor Kulyniak, Yosyf Petrovych and other / Edited by Yurii Vovk, Oleh Karyu. - Lvi– : LLC “Rastr-7”, 2018 -266 p. Валюх А.М. Формування державної стратегії розвитку природного капіталу України. Рівне, 2018. 438 с Валевський О. Роль державної культурної політики в реалізації реформ в Україні // Стратегічні пріоритети. 2016. № 3 (40). С. 140, 141. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні. Підручник. 2017. 360 с Мамчур Г.В. Теорія та історія державної служби: навч. посібник; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К.: Київський університет, 2017. 359 с. Придиус Л.В. Управління якістю державної служби України: монографія. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 280 с. Теорії, технології та особливості реалізації адміністративних реформ у стрижневих країнах світу: монографія / автор. кол.: В.І. Шарий, О.В. Черевко, В.М. Мойсієнко. Черкаси, 2017. 316 с.с. Афанасьєв М. В. Побудова системи управління якістю в діяльності органів виконавчої влади регіону : монографія / М. В. Афанасьєв, Л. Г. Шемаєва, Л. Й. Аведяна та ін. ; [за заг. ред. канд. екон. наук, доцента Л. Г. Шемаєвої. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 472 с. Борденюк В. І. Місцеве самоврядування та державне управління: конституційноправові основи співвідношення та взаємодії : монографія / В. І. Борденюк 	

юк. – К. : Парламентську вид-во, 2007. – 540 с.

16. А. Ткачук Конкурентоспроможність територій : практ. посібн. / А. Ткачук, В. Толкованов, С. Маяковський та ін. – К. : Легальний статус, 2011. – 252 с
17. Кучабський О. І. Територіальне управління в Україні в умовах реформ : навч. посібн. / О. І. Кучабський. – К. : Астролябія, 2010. – 304 с.
18. Мамонова В. В. Методологія управління територіальним розвитком : монографія / В. В. Мамонова. – Х. : Вид. ХарРІ НАДУ "Магістр", 2006. – 196 с.
19. Зозуля С. В. Територіальна організація влади в Україні : навч.-метод. посібн. / упор. С. В. Зозуля ; Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних установ і організацій. – Чернігів : ЦППК, 2009. – 68 с.
20. Пак Н. Т. Регіональна економіка: навч. посібн. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 326 с
21. Ковбасюк Ю.В. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 512 с
22. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Віктора Банаха, Олександра Сосніна, Пранаса Жукаускаса, Йоліти Ввайнхардт, Регіни Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2016. – 606 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Менеджменту і маркетингу, вул.Шевченка, 57, Гуманітарний корпус, кабінет 810, https://kmim.pnu.edu.ua/ , kmim@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Ткач Олег Володимирович, д.е.н., проф. кафедри менеджменту і маркетингу
Контактна інформація викладача	Oleg.tkach@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна добродесність	<p>Політика курсу є студентоорієнтованою, спрямована на формування відповідних компетенцій шляхом активної комунікації та сприятливого навчального середовища. Заохочується ознайомлення з найкращим досвідом практичної діяльності у сфері міжнародної торговельної діяльності як вітчизняних, так і міжнародних компаній. А також можливості використання даного досвіду у реальних компаніях, з діяльністю яких знайомі студенти або є працівниками.</p> <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної добродесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>Дотримання академічної добродесності засновується на ряді положень та принципів академічної добродесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету, зокрема таким документом в ЗВО є Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеного в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 27 вересня 2022 р. № 530 http://surl.li/eonvn</p> <p>Відповідно, будь які прояви академічної добродесності недопустимі, зокрема списування під час контрольних заходів чи екзаменів. За порушення академічної добродесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне</p>
--------------------------	---

	проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з навчального закладу; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих навчальним закладом пільг з оплати навчання.
Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідання занять є важливою складовою навчання та обов'язковим елементом вивчення дисципліни, за винятком пропусків за поважної причини, що підтверджена відповідним документом. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка ставиться, а нб округляється. Консультації студентам проводяться у відповідності до затвердженого кафедрою графіка (https://kmim.pnu.edu.ua/графік-консультацій). Також є можливість здачі студентами пропущених тем через використання системи дистанційного навчання(https://d-learn.pnu.edu.ua).
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Виконання завдання пізніше встановленого терміну допускається в разі поважної причини, що підтверджена відповідним документом, але до складання форми підсумкового контролю.
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність https://pnu.edu.ua/dokumenty/ та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти»
Додаткові бали	За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть бути зараховані додаткові бали.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 24 листопада 2022 р. № 672 http://surl.li/dzryl

Викладач _____ Ткач О.В.